
Instruktion

(version 100410)

Märkplats

Märkplatsen kan utgöras av t.ex. bladvass, buskmark, lövskog eller hävdad strandäng. Det är en fördel om biotopen vid märkplatsen i största möjliga utsträckning utgörs av en och samma biototyp – den är då lätt att klassificera. Det är viktigt att märkplatsen inte förutses undergå några större förändringar de närmaste åren – hör t.ex. med markägaren. Biotopförändringar kan dock inte helt undvikas och beteckningen på en fångstplats kan därför behöva omprövas efter några år. Ett riktmärke kan därför vara att en CES-plats används med samma beteckning i högst fem år. Förändringar av andra skäl, exempelvis att öka eller minska antalet nät, ointetgör möjligheterna till bra jämförelser med tidigare år och bör vara väl genomtänkta. Rådgör gärna med RC innan!

Områden och platser där fåglar koncentreras under flyttning, t.ex. uddar eller isolerade öar, undviks.

Nätens antal och placering är initialt valfritt och anpassas till respektive plats. Normalt är nät med maskvidd 16 mm ("småfågelnät") mest användbara, men även nät med större maskvidd (30 mm) kan användas. Näten skall vid varje fångstillfälle liksom efterföljande år vara exakt desamma vad gäller typ, antal, placering etc. Ingen annan nätfångst får äga rum närmare än 500 meter från denna plats. Efter sista fångstillfället i augusti och fram till årsskiftet gäller dock inte denna begränsning.

Det är av stor betydelse, när fångst skall bedrivas långsiktigt (flera år), att utförandet görs så bekvämt som möjligt. Välj därför en plats nära hemmet, nära farbar bilväg och använd ett lagom antal nät. Välj en tidpunkt på dygnet som passar bäst och ha gärna en medhjälpare som t.ex. kan avlösa Dig eller bistå då stora fångster kan bli fallet. Observera dock att det vid fångst alltid måste finnas en märkare med giltig ringmärkarlicens närvarande.

Fångst

Fångst skall ske tolv gånger, jämnt fördelade på månaderna maj, juni, juli och augusti, dvs tre gånger per månad. Eftersom fångsten ofta måste förläggas till en helg kan det bli en vecka mellan vissa fångster och två veckor mellan andra. Detta är dock inget problem, men har man möjlighet är det bra om fångsternas fördelning under månaden är så likartad som möjligt mellan olika år. Mer än två veckor bör normalt inte förflyta mellan två fångstillfällen. För CES-platser i norra Sverige (norr om 61:a breddgraden) gäller tio fångstillfällen och de två första besöken i maj kan utgå. Fångsten får förläggas till valfri tid på dygnet, men det är viktigt att tiden på dygnet är densamma år från år. Exempel: om fångsten första året förläggs till 10 morgnar och 2 eftermiddagar, måste motsvarande gälla även påföljande år. Det betyder samtidigt att om eftermiddagsfångsterna förlagts till exempelvis tredje gången i maj och första gången i augusti, så är det vid motsvarande tillfällen eftermiddagsfångsterna förläggs följande år. Fångsten skall vid varje tillfälle pågå i sex timmar. Om fångst måste avbrytas, t.ex. på grund av dåligt väder, bör minst fyra (4) timmar ha gått för att vara en "godkänd gång". I annat fall bör fångsten göras om snarast möjligt och de eventuellt fångade fåglarna vid det av-

---

brutna tillfället bortses ifrån. Fångsten skall vara passiv, vilket bl. a. innebär att bandspelare inte används. *Standarden måste hållas strikt!*

Nymärkningar

Att fågeln ingår i CES-projektet markeras i reservkolumnen (R) med koden 'C'. Exempelvis boungar som märks i nära anslutning till CES-platsen ingår inte i projektet! Endast de fåglar som fångas i näten ingår! På märkprotokollet redovisas, förutom det som normalt måste redovisas till RC, följande. Se gärna exempel på nästa sida.

Ras/underart anges i förekommande fall.

Ålder; minimum är '10' resp. '2+'. Så långt möjligt bestäms äldre fåglar till '20' resp. '3+'. Glöm inte att ange '00' (och koden 'E' i HP) när fågeln uppenbart just är utflugen. När både adulta och juvenila genomgår en komplett sommarruggning (t.ex. sånglärka, skäggmes och pilfink) kan åldersbestämning vara svår efter avslutad ruggning.

Status lämnas blank eller anges med '1' (= "säkert häckande").

Varning (Varn). Parasiter (även *enstaka* fästingar eller lusflugor) och morfologiska avvikelser noteras med koden '5' i kolumn 47, med klartext i tilläggsrad. Som ett riktmärke kan gälla att något särskilt eftersök av parasiter eller särskild undersökning skall inte göras, utan man noterar endast det som upptäcks under den övriga hanteringen.

Handpennerruggning (HP; normalt '1' eller '2', "ruggar ej" resp. "ruggar"; behöver endast anges för arter/åldrar som normalt byter handpennor under sommarhalvåret, dvs inte för t ex rörsångare, men för såväl unga som gamla skäggmesar). Det är viktigt att '1' anges för att markera att ruggningen är undersökt – blankt betyder "okänt", dvs ej undersökt! I sammanhanget bortses från den yttersta, lilla handpennan (1:a el. 10:e handpennan, beroende på vilken författare man läser).

Reserv (R). Markera med koden 'C' att fågeln ingår i CES-Sverige.

Vinglängd (Vinge) metod 3, 'maxmetoden', enligt Svensson (1992).

Vikt (Gram) – anges i gram med en decimal.

Fett – skala 0-6.

Kropps fjäderruggning (PJM) – skala 0-6; endast för årsungar). Skalan kan vara svår att använda för vissa arter, men vi rekommenderar ändå att ett försök görs. Klassificeringen kan komma att användas för att i olika analyser välja ut fåglar av lokalt ursprung.

Kontroller

Samtliga kontroller, såväl egna som främmande, som görs inom ramen för projektet ska dataläggas och kan i fält noteras i bifogad blankett.

Observera att koden "C" ska anges i reservkolumnen. Detta innebär att vi centralt kan extrahera de kontroller som gjorts inom CES-projektet.

CES-Sverige-blanketten (bl_h.xls)

Denna blankett fylls i enligt följande:

Märkplatsen ges ett praktiskt, valfritt namn.

Nya **platsnummer** ges och fylls i centralt, annars se lokalförteckningen.

Landskap (gärna förkortningar á la VF; t.ex. Vstm, Dlr etc.).

Län (länsbokstav).

Naturgeografisk region anges centralt, alt. se lokalförteckningen.

Koordinater (latitud/longitud).

5x5 km ruta (enligt Rikets nät (=“atlasruta“)).

Huvudbiotop (den miljö som karaktäriserar platsen).

Antal nät resp. **nätlängd** (ange gärna om annat än normalnät används).

Parasiter/skador (ange med *Ja* eller *Nej* om dessa företeelser noterats konsekvent för märkta och kontrollerade fåglar, eller inte).

Tid (här anges den tid fångsten skett vid de olika tillfällena).

Total, dvs. efter 12 genomförda gånger, avser det totala antalet fångade (märkta eller kontrollerade) individer, inte en summering av de 12 gångernas fångster.

Eventuella **medhjälpare**s namn kan t.ex. anges på blankettens baksida.

Blankett för redovisning av förekomst av bladlöss

CES-platser i, eller i anslutning till bladvass, bör registrera förekomsten av bladlöss enligt följande instruktion och på det särskilt framtagna protokollet. Bladlöss är en viktig näringskälla för flera arter, men tillgången på bladlöss varierar kraftigt mellan olika år. Genom att registrera förekomsten får vi bättre möjligheter att analysera de data som gäller fåglar fångade i vass.

Förekomsten av bladlöss skattas en gång per 10-dagarsperiod. På olika ställen i vassen, nära näten, väljs slumpvis tio (10) punkter och vid var och en av dem väljs fem (5) vasstrån för skattning. Samma tio platser används hela säsongen, men nya vasstrån väljs vid varje skatt-

---

ningstillfälle. Vid skattningen kollas på varje vasstrå det blad som ser ut att ha flest bladlös och noteras om det finns 0, 1-10, 11-100, 101-1000 etc. på bladet.

Redovisning

Alla märkningar och alla kontroller, även de som görs inom *CES*-projektet, **redovisas till Ringmärkningscentralen**. Här gäller som vanligt att sommarens märkningar ska vara redovisade senast den 15 september.

Uppgifterna ska, om inget annat överenskommits, redovisas med hjälp av FAGEL2.

Viktigt! Observera att samtliga nymärkningar och kontroller som görs inom ramen för *CES-Sverige*, markeras med ett 'C' i Reserv-kolumnen.

Alltså! Efter säsongens slut, dock senast den 15 september, sänds märk- och kontrolldata samt *CES*-blankett till

Ringmärkningscentralen
Naturhistoriska riksmuseet
Box 50007
104 05 STOCKHOLM
Redovisa.rc@nrm.se

Frågor, och annat, kan ställas till

Thord Fransson
Tel. 08-5195 4204

eller

RCs expedition
Tel. 08-5195 4080

thord.fransson@nrm.se

bird.ringing@nrm.se

LYCKA TILL!!!